

# TAITEEN PERUSOPETUS MUSIIKIN LAAJA OPPIMÄÄRÄ

# OPS

## OPETUSSUUNNITELMA

Turun konservatorion taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän  
opetussuunnitelma.

© Turun konservatorio 2010, päivitetty 13.9.2016  
Taitto: Tommi Saalas

# SISÄLLYS

---

---

JOHDANTO	4
VARHAISIÄN MUSIIKKIKASVATUS	5
PERUSTASO	7
MUSIIKKIOPISTOTASO	11
AIKUISTEN OPETUS	15
OPPIMÄÄRÄN JA OPETUKSEN YKSILÖLLISTÄMINEN	17
MUUALLA SUORITETUT OPINNOT	17
YHTEISTYÖTAHOT	17
OPETUSSUUNNITELMAN KEHITTÄMINEN	17
OPETUSMÄÄRÄT KOOTUSTI	19

Tämä opetussuunnitelma on laadittu Opetushallituksen antamien perusteiden mukaisesti (määräys 41/011/2002) ja se otetaan Turun konservatorion johtokunnan 6.4.2010 tekemän päätöksen mukaisesti välittömästi käyttöön.

Taiteen perusopetuksen laaja oppimäärä pyrkii luomaan edellytykset hyvän musiikkisuhteen syntyemiselle ja musiikin elinikäiselle harrastamiselle sekä antamaan valmiudet musiikin ammattiopintoihin. Oppilaan henkinen kasvu sekä luovuuden ja sosiaalisten taitojen kehittyminen ovat opetuksen tavoitteita.

Turun konservatoriossa pyritään säilyttämään ja kehittämään kansallista musiikkikulttuuria sekä synnyttämään vuorovaikutusta eri musiikkioppilaitosten kesken kansallisesti ja kansainvälisesti.

Musiikin opiskelun tavoitteiden ja erityisesti esiintymistottumuksen saavuttamiseksi oppilaille pyritään antamaan riittävästi mahdollisuuksia musiikin esittämiseen. Säännöllisesti toistuvat musiikkitilaisuudet, musiikki-illat, oppilaskonsertit jne. kuuluvat siten oppilaitoksen työvuoden ohjelmaan. Oppilaiden on osallistuttava em. tilaisuuksiin myös kuulijoina. Erityisesti painotetaan myös opintojen kuluessa musiikin perusteiden opiskelun tarkoituksenmukaista kytkemistä solististen oppiaineiden opintoihin.

Taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän opintokokonaisuus koostuu instrumenttiopinnoista, musiikin perusteista ja yhteismusisoinnista. Nämä opinnot pyritään suorittamaan 22 ikävuoteen mennessä, laulua pääaineena opiskelevien osalta 24 ikävuoteen mennessä.

Turun konservatorion solistiset kurssit suoritusjärjestyksessä:

KURSSIT	
Peruskurssi 1	Laulun peruskurssi 1
Peruskurssi 2	
Peruskurssi 3	Laulun peruskurssi 2
D-kurssi	
C-kurssi (lähinnä ammattikoulutuksessa)	
B-kurssi (lähinnä ammattikoulutuksessa)	
A-kurssi (lähinnä ammattikoulutuksessa)	

# VARHAISIÄN MUSIIKKIKASVATUS

---

---

## MUSIIKKILEIKKIKOULU JA SOITINVALMENNUS

---

### TEHTÄVÄT JA TAVOITTEET

Musiikkileikkikoulun ja soitinvalmennuksen tehtävinä ovat

- musiikinrakkauden herättäminen ja vaaliminen
- musiikillisten kykyjen ja valmiuksien kehittäminen seuraavilla alueilla:
  - kuuntelukyky ja musiikillinen muisti
  - äänenkäyttö ja laulutaito
  - rytmitaju
  - säveltaju
  - muototaju
  - harmoniataju
  - motorikka
  - luova ilmaisu
- sosiaalisen ja emotionaalisen kehityksen tukeminen
- musiikillisen ja musikaalisen ilmaisutahdon kehittäminen sekä ohjaaminen tietoiseen musisointiin
- valmiuksien kehittäminen perustasolla suoritettavia opintoja varten

### OPPILAAT

Musiikkileikkikoulussa opiskelevat alle kouluikäiset lapset, jotka otetaan oppilaitokseen johtokunnan vahvistamien perusteiden mukaisesti.

Soitinvalmennus on tarkoitettu lapsille, jotka haluavat jatkaa monipuolista musiikinopiskelua varsinaisen musiikkileikkikoulun jälkeen ja eivät ehkä ole vielä valinneet omaa soitintaan tai päässeet haluamiinsa soitinopintoihin.

## **OPINTO-OHJELMA**

### **Oppiaineet**

Musiikkileikkikoulun ohjelma sisältää mm. laulua, soittimiin tutustumista ja rytmisoittimien käyttöä, musiikkiliikuntaa, musiikin kuuntelua, nuotti- ja rytmioopin sekä säveltapailun alkeisiin perehtymistä musiikkileikkien avulla. Musiikkiin voidaan integroida myös muita taiteen lajeja, esimerkiksi kuvaamataittoa.

Soitinvalmennus on ryhmäopetusta, jossa lapsi tutustuu monipuolisesti eri soittimiin ja musiikkityyleihin sekä osallistuu yhteismusisointiin itse kokeillen ja havainnoiden. Tarkoituksena on tukea lapsen yleistä musiikintuntemusta ja säilyttää mielenkiinto musiikkia kohtaan.

### **Opetusmäärät**

Opetus käsittää yksi tai kaksi 45 tai 60 min pituista opetusjaksoa viikossa. Opetusryhmässä on kuudesta kahteentoista lasta.

# PERUSTASO

---

---

## **INSTRUMENTTI- OPINNOT**

**Pääaineen perus-  
kurssit 1-3**

**Mahdolliset sivu-  
aineopinnot**

## **MUSIIKIN PERUSTEET**

**Musiikkitaidon  
peruskurssit 1-3**

**Musiikin historian  
peruskurssi**

## **YHTEISMUSISOINTI**

## TEHTÄVÄT JA TAVOITTEET

---

Musiikkiopiston perustason opintojen tavoitteena on, että oppilas oppii musiikin esittämiseen ja yhteismusisointiin tarvittavia instrumenttitaitoja sekä oppii lukemaan, kirjoittamaan, kuuntelemaan ja tuntemaan musiikkia kehittäen näin musiikillista ilmaisu-kykyään ja esiintymistaitoaan.

## OPPILAAT

---

Perustasolla voivat opiskella henkilöt, jotka on hyväksytty oppilaiksi oppilaitokseen johtokunnan vahvistamien perusteiden mukaisesti, ja joilla on edellytykset opiskella perustason opintotavoitteiden mukaisesti.

Perustason päättötodistukseen vaadittavat kurssit on suoritettava viimeistään sinä lukuvuonna, jona oppilas täyttää 18 vuotta. Laulua pääaineenaan opiskelevan on suoritettava oppimäärä viimeistään sinä lukuvuonna, jona hän täyttää 20 vuotta.

Suoritettuaan menestyksellisesti perustason oppimäärän oppilas siirtyy musiikkiopistotason oppilaaksi.

Mikäli oppilas ei em. ikärajaan mennessä ole suorittanut perustason päättötodistukseen vaadittavia kursseja, hän voi anoa enintään kahdeksi lukuvuodeksi lisää aikaa perustasolla päättötodistuksen suorittamista varten tai siirtoa aikuisosastolle.

## OPINTO-OHJELMA

---

### OPPIAINEET

Oppilaalla tulee olla solistinen pääaine, minkä lisäksi oppilaan on osallistuttava opetusohjelman mukaiseen musiikin perusteiden opetukseen. Saavutettuaan pääaineessaan riittävät valmiudet (yleensä peruskurssi 2) oppilas voi anoa oikeutta solistisen sivuaineen opiskeluun. Oikeus opiskella urkujensoittoa pääaineena voidaan myöntää oppilaalle, jolla on riittävät valmiudet pianonsoitossa.

Soittotaitonsa sen mahdollistaessa orkesterisoitinoppilaat ovat velvollisia osallistumaan kamarimusiikki- ja orkesterisoittoon, muut kuin orkesterisoitinoppilaat oppilaitoksen kuorotoimintaan, piano-, kitara- ja harmonikkaoppilaat kuitenkin vaihtoehtoisesti säestystehtäviin ja kamarimusiikkitoimintaan.

Perustasolla annetaan opetusta seuraavissa oppiaineissa tai aineryhmissä sen mukaisesti kuin oppilaitoksen johtokunta lukuvuositin määrää:

- solistiset oppiaineet: puhallinsoitinten-, jousisoitinten-, lyömäsoitinten-, harpun-, pianon-, cembalon-, urkujen-, kitaran-, harmonikan- ja sähkösoitintensoitto sekä laulu
- musiikin perusteet: musiikkitaito ja musiikin historia
- muut oppiaineet: yhtye- ja kuorolaulu, yhtye- ja orkesterisoitto, säestys, kamarimusiikki, vapaa säestys, improvisointi, sävellys, musiikin erityisalueet, musiikkiteknologia, tanssi ja musiikkiin liittyvät muut taidemuodot
- eri oppiaineisiin liittyvät musiikin erikoisalojen opetus, kurssit, seminaarit ja projektit.

### OPETUSMÄÄRÄT

Kurssisuoritusten perusteella oppilas saa opetusta solistisessa pääaineessa 45-75 min viikossa ja solistisessa sivuaineessa 30-45 min viikossa.

Musiikkitaidon peruskursseissa 1 ja 2 annetaan opetusta 60 min viikossa, musiikkitaidon peruskurssissa 3 ja musiikin historian peruskurssissa 90 min viikossa.

Muiden oppiaineiden osalta (kuorot, orkesterit, yhtyeet ym.) opetus järjestetään opinto-ohjelman mukaisesti säännöllisesti tai periodeina.



## KURSSIT JA TODISTUKSET

Solististen aineiden opinnot jakautuvat harjoitettavan ohjelmiston sekä oppiaineuksen sisällön ja vaikeusasteen mukaan peruskursseihin, joita solistisissa aineissa on kolme (1, 2 ja 3), laulussa kaksi (1 ja 2) ja uruissa yksi.

Musiikkitaidon opinnot jakautuvat alkeiskurssiin ja kolmeen peruskurssiin (1, 2 ja 3).

Musiikin historian opinnot muodostavat yhden peruskurssin.

Perustason päättötodistuksen saamiseksi on suoritettava pääaineen peruskurssi 3 (laulussa 2), musiikkitaidon peruskurssi 3 ja musiikin historian peruskurssi, sekä osallistuttava yhteismusiisointiin.

## ARVIOINTI

Arvioinnin tehtävänä on ohjata opiskelun tavoitteiden asettamista ja auttaa oppilasta niiden saavuttamisessa. Arvioinnin tulee tukea oppilaan hyvän itsetunnon kehittymistä. Monipuoliseen, jatkuvaan arviointiin sisältyy erilaisia palautteen antamisen tapoja ja ohjausta itsearviointiin. Oppilaalle tiedotetaan arvioinnin periaatteista.

## ARVIONTIASTEIKOT

Solististen oppiaineiden kurssit arvioidaan käyttämällä seuraavaa asteikkoa:

<b>PERUSKURSSIT 1-2 (LAULUN PERUSKURSSI 1)</b>	<b>PERUSKURSSI 3 (LAULUN PERUSKURSSI 2) – B-KURSSI</b>
Hyväksytty	5 = Erinomainen
	4 = Kiitettävä
	3 = Hyvä
	2 = Tyydyttävä
	1 = Hyväksytty
Uusittava	0 = Uusittava

Kurssiin kuuluva prima vista -tehtävä arvioidaan käyttäen samaa arvosana-asteikkoa kuin varsinaisessa kurssissa.

Musiikkitaidon peruskurssi 1 ja 2 ja musiikin historian peruskurssi arvioidaan käyttämällä määreitä hyväksytty / uusittava.

Musiikkitaidon peruskurssi 3 arvioidaan asteikolla 1-5.

## ARVIOIJAT

<b>KURSSI</b>	<b>ARVIOIJAT</b>
Peruskurssi 1 ja 2 (laulu 1)	Oma opettaja + kollega
Peruskurssi 3 (laulu 2) sekä D-kurssi	Oma opettaja + 2 kollegaa
C ja B-kurssi	Oma opettaja ja vähintään kaksi kollegaa

Taiteen perusopetuksessa musiikin perusteiden päättösuoritukset arvioi kurssin opettaja kollegansa kanssa. Muut suoritukset arvioi kurssin opettaja.

# MUSIIKKIOPISTOTASO

---

---

## **INSTRUMENTTI- OPINNOT**

- Pääaine D
  
- Mahdolliset sivuaineopinnot

## **MUSIIKIN PERUSTEET**

- Musiikkitaito D
  - Musiikin historia D
- tai**
- Sovittamisen perusteet

## **YHTEISMUSISOINTI**

## **TEHTÄVÄT JA TAVOITTEET**

---

Musiikkiopistotason tehtävänä on antaa perustason oppimäärään pohjautuvaa opetusta. Opetuksen tavoitteena on monipuolisten valmiuksien tarjoaminen ja kehittäminen sekä musiikillisen yleissivistyksen laajentaminen ja syventäminen myös niin, että musiikin ammattiopintojen aloittaminen on mahdollista.

## **OPPILAAT**

---

Musiikkiopistotasolla voivat opiskella henkilöt, jotka ovat suorittaneet perustason oppimäärään kuuluvat kurssit tai muuten omaavat vastaavat tiedot ja taidot sekä ovat pääsykokeissa tulleet hyväksytyiksi.

Musiikkiopistotasolla voi opiskella sen lukuvuoden loppuun, jona oppilas täyttää 22 vuotta, johon mennessä myös päättötodistukseen vaadittavat kurssit tulisi suorittaa. Laulua pääaineena opiskeleva voi opiskella sen lukuvuoden loppuun, jona hän täyttää 24 vuotta.

Mikäli oppilas ei em. ikärajaan mennessä ole suorittanut musiikkiopistotason päättötodistukseen vaadittavia kursseja, hän voi anoa enintään kahdeksi lukuvuodeksi lisää aikaa musiikkiopistotasolla päättötodistuksen suorittamista varten tai siirtoa aikuisosastolle.

## OPINTO-OHJELMA

---

Musiikkiopistotasolla annetaan opetusta seuraavissa oppiaineissa tai oppiaineryhmissä sen mukaisesti kuin oppilaitoksen johtokunta lukuvuosittain määrää:

- solistiset oppiaineet: puhallinsoitinten-, jousisoitinten-, lyömäsoitinten-, harpun-, pianon-, cembalon-, urkujen-, kitaran-, harmonikan- ja sähkösoitintensoitto sekä laulu.
- yleiset oppiaineet: musiikkitaito D, sovittamisen perusteet ja musiikin historia D
- muut oppiaineet: yhtye- ja kuorolaulu, yhtye- ja orkesterisoitto, säestys, kamarimusiikki, vapaa säestys, improvisointi, sävellys, musiikin erityisalueet, musiikin teknologia, tanssi ja musiikkiin liittyvät muut taidemuodot.
- eri oppiaineisiin liittyvät musiikin erikoisalojen opetus, kurssit, seminaarit ja projektit.

Musiikkiopistotasolla opiskelevat orkesterisoitinoppilaat ovat velvollisia osallistumaan oppilaitoksen yhtye-, kamarimusiikki- tai orkesteritoimintaan, piano-, urku-, cembalo-, kitara- ja harmonikkaoppilaat säestys- ja kamarimusiikkitehtäviin ja lauluoppilaat oppilaitoksen kuorotoimintaan.

## OPETUSMÄÄRÄT

Suoritettujen kurssien perusteella oppilas saa opetusta solistisessa pääaineessa 60-90 min viikossa ja solistisessa sivuaineessa 30-45 min viikossa.

Musiikin perusteiden D-kursseissa annetaan opetusta 90 min viikossa.

Muiden oppiaineiden osalta (kuorot, orkesterit, yhtyeet ym.) opetus järjestetään opinto-ohjelman mukaisesti säännöllisesti tai periodeina.

## KURSSIT JA TODISTUKSET

Musiikkiopistotasolla suoritetaan solististen ja musiikin perusteiden D-kursseja, solistisessa sivuaineessa myös peruskursseja.

Suoritettuaan pääaineen mukaan määritetyt eri oppiaineiden kurssit ja osallistuttuaan yhteismusisointiin oppilas saa musiikkiopiston päättötodistuksen, jonka saamiseksi vaaditaan seuraavat suoritettut kurssit:

- pääaineen D-kurssi
- musiikkitaidon D-kurssi
- musiikin historian D-kurssi  
tai musiikin sovittamisen perusteet

Musiikin ammattikoulutukseen pyrkivällä tulisi olla musiikkiopiston päättötodistuksessa suoritettuna sovittamisen perusteet.

Kosketinsoittimien soittajilla ja kitaristeilla tutustuminen vapaan säestyksen alkeisiin sisällytetään osaksi normaaleja soitinopintoja.

## LISÄOPETUS

Turun konservatoriossa voidaan antaa musiikkiopistotason opintojen jälkeistä lisäopetusta opinnoissaan hyvin menestyneille oppilaille, jotka tähtäävät musiikkialan ammattiin, mutta jotka eivät ikänsä vuoksi voi vielä hakeutua ammattikoulutukseen. Lisäopetuksen tavoitteena on tukea erityislahjakkaiden nuorten musiikillista kehitystä kohti ammatillisuutta.

## ARVIOINTI

Ks. arviointi perustasolla.

Musiikkitaito D, Musiikin historia D ja sovittamisen perusteet arvioidaan asteikolla 1-5.

# **AIKUISTEN OPETUS**

---

---

Aikuisten opintojen rakenne kuten perustasolla ja musiikkiopistotasolla.

## **TEHTÄVÄT JA TAVOITTEET**

---

Aikuisosaston ja avoimen konservatorion tehtävänä on kehittää musiikinharrastajien musiikillisia valmiuksia sekä antaa mahdollisuus yhteismusisointiin. Em. osastoilla opetuksen tavoitteet ja sisällöt ovat samat kuin musiikkiopiston perustason ja musiikkiopistotason opinnoissa aikuisten opetuksen erityispiirteet huomioiden.

## **OPPILAAT**

---

Aikuisten opetusta järjestetään Turun konservatoriossa aikuisosastossa ja erikoisosastossa.

## **AIKUISOSASTO**

Aikuisosastolle voivat hakea opiskelemaan ne henkilöt, jotka ennen 1.8. ovat alle 24-vuotiaita, laulajat alle 26-vuotiaita. Opiskeluaika aikuisosastolla on enintään neljä lukuvuotta, ja siellä opiskelevalla tulee olla riittävät perusvalmiudet edetä opinnoissaan taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän mukaisesti.

## **AVOIN KONSERVATORIO**

Avoimessa konservatoriossa ei ole ikärajoja ja siellä voivat opiskella ne henkilöt, joilla katsotaan olevan edellytykset tavoitteelliseen musiikin opiskeluun.

## **OPINTO-OHJELMA**

---

### **OPPIAINEET**

Aikuisosastolla ja avoimessa konservatoriossa voidaan opiskella samoja solistisia oppiaineita kuin perustasolla ja musiikkiopistotasolla.

Aikuisosastolla opiskelevat ovat velvollisia osallistumaan musiikin perusteiden opetukseen sekä oppilaitoksen yhtye-, kuoro- tai orkesteritoimintaan. Avoimessa konservatoriossa osallistuminen on vapaaehtoista.

### **OPETUSMÄÄRÄT**

Kurssisuoritusten perusteella oppilas saa aikuisosastolla opetusta solistisessa pääaineessa 45–90 min viikossa ja solistisessa sivuaineessa 30–45 min viikossa. Avoimessa konservatoriossa oppituntin pituus on 30–45 min viikossa.

Musiikin perusteissa ja muissa oppiaineissa annetaan opetusta siten, kuin kunkin tason opetuksesta on muualla tässä opetussuunnitelmassa määrätty.

### **TODISTUKSET JA ARVIOINTI**

Aikuisosastolla ja avoimessa konservatoriossa annetaan todistus opiskelusta ja suoritetuista kursseista.

Kurssien ja oppilaan arvioinnissa noudatetaan tässä opetussuunnitelmassa annettuja perustason ohjeita ja määräyksiä.



## **OPPIMÄÄRÄN JA OPETUKSEN YKSILÖLLISTÄMINEN**

---

---

Mikäli oppilas ei vammaisuuden, sairauden tai muun näihin verrattavissa olevan syyn takia kykene opiskelemaan oppilaitoksen opetussuunnitelman mukaisesti, voidaan opetussuunnitelman tavoitteita yksilöllistää vastaamaan oppilaan edellytyksiä. Opetuksen tavoitteet ovat musiikkikasvatuksellisia ja oppilaalta edellytetään kykyä käyttää hyväkseen annettua opetusta. Turun konservatoriossa opetusta voidaan yksilöllistää musiikkileikki-kouluopetuksesta alkaen.

## **MUUALLA SUORITETUT OPINNOT**

---

---

Aiemmat, muualla suoritetut opinnot luetaan suoraan hyväksi, mikäli ne on suoritettu oppilaitoksessa, jolla on taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän järjestämislupa. Muut suoritukset arvioidaan tapauskohtaisesti.

## **YHTEISTYÖTAHOT**

---

---

Turun konservatorio on kansallisesti merkittävä koulutuksenjärjestäjä, joka on tunnettu ja tunnustettu myös kansainvälisesti. Vahvana alueellisena koordinaattorina se toimii tiiviissä vuoro-vaikutuksessa ympäröivän yhteiskunnan kanssa, ja sillä on laaja yhteistyöverkosto koulujen, musiikki- ja tanssioppilaitosten, seurakuntien, kaupunkien, kuntien, kuorojen, orkestereiden ja teattereiden sekä yritysmaailman kanssa.

## **OPETUSSUUNNITELMAN KEHITTÄMINEN**

---

---

Turun konservatorio kehittää koulutustoimintaansa yhdessä opetusministeriön ja opetushallituksen sekä Suomen konservatorioliiton kanssa.

# OPETUSMÄÄRÄT KOOTUSTI

## INSTRUMENTTIOPINNOT

OSASTO	LYHENNE	OPETUSMÄÄRÄ / VKO
Perustaso	PT	45 min
Musiikkiopistotas o	MOT	60 min 75 min päättötodistuksen suorittaneelle 90 min päättötodistuksen ja C-kurssin suorittaneelle
Aikuisosasto	AO	45 min 60 min peruskurssin 3 suorittaneelle 75 min D-kurssin suorittaneelle 90 min C-kurssin suorittaneelle
Avoin konservatorio	AK	30 min / 45 min
Sivuaine		30 min 45 min peruskurssin 3 suorittaneelle

## MUSIIKIN PERUSTEET

KURSSI	OPETUSMÄÄRÄ / VKO
Musiikkitaidon peruskurssi 1	60 min
Musiikkitaidon peruskurssi 2	60 min
Musiikkitaidon peruskurssi 3	90 min
Musiikin historian peruskurssi	90 min
Musiikkitaito D	kesto 2 vuotta 90 min tai 1 vuosi 2 * 90 min
Musiikin historia D	90 min
Sovittamisen perusteet	90 min



**WWW.TURUNKONSERVATORIO.FI**  
.....



TURUN KONSERVATORIO  
ÅBO KONSERVATORIUM  
www.turunkonservatorio.fi